

- **سارا بنی عامریان** ● دانشجوی دکترای تکنولوژی + آموزشی
- **مهران صیادی** ● دانشجوی دکترای آموزش زبان انگلیسی

آموزش

هیبریدی

در مدرسه‌ها

از طراحی تا اجرا

اشاره

بیش از یک دهه است که آموزش هیبریدی یا ترکیبی یک روند رو به رشد بوده است که مدرسه‌ها از آن استقبال می‌کنند. البته همه‌گیری ویروس کرونا هم سرعت اجرا و هم نرخ پذیرش کلی بسیاری از مدل‌های آموزش مجازی و هیبریدی را به شدت افزایش داد. آموزش در مدرسه‌های هیبریدی معمولاً ترکیبی از آموزش حضوری و آموزش برخط است که به دانش‌آموزان امکان حضور در کلاس‌های حضوری یا دسترسی به محتوای آموزشی برخط را می‌دهد. در این نوع آموزش، از فناوری‌های پیشرفته استفاده می‌شود تا تجربه آموزشی بهتری برای دانش‌آموزان فراهم شود و این به معنای ادغام بهتر فناوری و آموزش است. کلیدواژه‌ها: آموزش، هیبریدی، ترکیبی، برخط، حضوری

مدرسه‌های سنتی را با مزایای ارائه‌شده توسط آموزش مجازی ترکیب می‌کند تا آموزش‌های شخصی و متفاوت را بین گروه‌های یادگیرنده ارائه دهد (Gordon, Barnes & Martin, 2009). دانش‌آموزان در برنامه‌های یادگیری هیبریدی می‌توانند به صورت برخط یاد بگیرند و همچنان فرصت یادگیری حضوری را دارند تا یادگیری خود را مطابق با نیازهای خود به حداکثر برسانند. نقش معلم در این فرایند نقش یک تسهیلگر است. در این شیوه، استفاده ساده از فناوری کافی نیست؛ فناوری باید به درستی با فن‌های کار، برنامه درسی، یادگیری و ارزیابی ادغام شود. در نظر گرفتن اینکه فناوری چه زمانی و چگونه می‌تواند به طور مناسب و مؤثر از آموزش و یادگیری حمایت کند، مهم است.

آموزش هیبریدی: آموزش برخط + آموزش سنتی

آموزش هیبریدی بهترین ویژگی‌های آموزش سنتی را با مزایای یادگیری برخط ترکیب می‌کند تا آموزش‌های شخصی‌شده و متمایز را در میان گروهی از یادگیرندگان ارائه دهد. دانش‌آموزان در برنامه‌های آموزشی یادگیری هیبریدی، بخشی از زمان را به صورت برخط یاد می‌گیرند و با این حال از مزایای آموزش و نظارت حضوری برای به حداکثر رساندن یادگیری خود و مطابقت با نیازهای خود برخوردارند (Saichaie, 2020). یادگیری هیبریدی بهترین ویژگی‌های

طراحی تجربه‌های هیبریدی: نمونه فعالیت‌ها و ابزارها و روش‌های سنجش

چند جدولی که در ادامه می‌آیند، بر اساس نوع فعالیت‌ها و سنجش‌های آموزش هیبریدی دسته‌بندی شده‌اند و نحوه انجام هر فعالیت یا روش را به صورت برخط، ناهم‌زمان یا هم‌زمان و به صورت حضوری مقایسه می‌کنند (دانشگاه واشنگتن، ۲۰۲۳).

فعالیت آموزشی ^۲	برخط ناهم‌زمان ^۳	برخط هم‌زمان ^۴	شخصی ^۵
بحث و گفت‌وگو^۶	دانش‌آموزان از نرم‌افزارها و برنامه‌های برخط برای پاسخ‌گویی به سؤالات در گروه‌های بزرگ و کوچک استفاده می‌کنند و ایده‌هایشان را با هم‌سالانشان تبادل می‌کنند.	دانش‌آموزان از اتاق‌های گفت‌وگوی برنامه‌های برخط برای بحث گروهی در خصوص موضوعات مشخص شده استفاده می‌کنند و سپس برای اشتراک‌گذاری بحث‌های خود به گروه‌های بزرگ بازمی‌گردند.	دانش‌آموزان به‌منظور پاسخ‌گویی به سؤالات و بررسی فهم خود با کناردستی‌های خود بحث می‌کنند.
شبیه‌سازی/ تجربه یادگیری^۷	دانش‌آموزان از طریق یک جریان تعاملی و شاخه‌ای همراه بازخورد از پیش برنامه‌ریزی‌شده، فعالیت و سپس پاسخ‌های خود و سایر گزینه‌های ممکن را بررسی می‌کنند.	دانش‌آموزان از راه دور در یک شبیه‌سازی یا تمرین نقش‌آفرینی ساختار یافته در گروه‌های کوچک شرکت و سپس در یک گروه بزرگ‌تر با هم صحبت می‌کنند.	دانش‌آموزان در یک تمرین شبیه‌سازی یا نقش‌آفرینی ساختار یافته در گروه‌های کوچک شرکت و سپس در یک گروه بزرگ‌تر با هم صحبت می‌کنند.
خواندن مشارکتی^۸	دانش‌آموزان با استفاده از ابزار حاشیه‌نویسی، متنی را در زمان خود می‌خوانند و حاشیه‌نویسی می‌کنند و هم‌زمان می‌توانند حاشیه‌نویسی‌های هم‌کلاسی‌های خود را به صورت هم‌زمان ببینند و به آن‌ها پاسخ دهند.	دانش‌آموزان قبل از اینکه در کلاس حضور پیدا کنند یکی از چندین تکلیف خواندن را انجام می‌دهند. در کلاس، به اتاق‌های از پیش تعیین شده زوم می‌پیوندند تا درباره متن اختصاصی خود بحث کنند و سپس دوباره در گروه‌های جداگانه‌ای قرار می‌گیرند تا متن اختصاصی خود را برای سایر دانش‌آموزان خلاصه کنند و درباره خواندن‌های دیگر بیاموزند.	همانند مدل «جیگ ساو» ^۹ تکلیف خواندن متفاوتی در خصوص یک موضوع به دانش‌آموزان اختصاص داده می‌شود و آن‌ها تکلیف را در گروه‌های کوچک مورد بحث قرار می‌دهند و سپس در گروه‌های دیگر به ارائه تکلیف خود می‌پردازند.
بازتاب کلی کلاس^{۱۰}	دانش‌آموزان پاسخی نوشتاری یا چندرسانه‌ای را در تابلوی اعلانات برخط به اشتراک می‌گذارند و سپس می‌توانند در طول چند روز پست‌های هم‌کلاسی خود را ببینند و به آن‌ها پاسخ دهند.	مربی از طریق پول‌آوری ^{۱۱} یک درخواست را با دانش‌آموزان به اشتراک می‌گذارد و دانش‌آموزان می‌توانند از تلفن همراه یا رایانه کیفی (لپ‌تاپ) خود برای پاسخ‌گویی استفاده کنند. مربی صفحه نمایش خود را به‌عنوان به‌روزرسانی پاسخ‌ها به اشتراک می‌گذارد.	مربی یک درخواست را با دانش‌آموزان روی تخته یا کاغذ پوستر یا با استفاده از پول‌آوری ^{۱۱} به اشتراک می‌گذارد و دانش‌آموزان پاسخ می‌دهند. مربی صفحه نمایش خود را به‌عنوان به‌روزرسانی پاسخ‌ها به اشتراک می‌گذارد.
مربیگری^{۱۲}	دانش‌آموزان بخشی از جلسه آموزشی خود را ضبط می‌کنند و آن را در بستر ویدئویی امنی بارگذاری می‌کنند تا بازخورد مربیگری را از هم‌تابان یا مربیان دریافت کنند.	دانش‌آموزان بخشی از جلسه آموزشی خود را ضبط می‌کنند و ویدئوهای آموزشی را به‌طور هم‌زمان با مربیان یا هم‌سالان مرور و بازنگری می‌کنند.	مربیان مشاهده‌هایی در محل انجام می‌دهند و با دانش‌آموزانی که نقش مربیگری را اجرا کرده‌اند صحبت می‌کنند.
پروژه‌های گروهی^{۱۳}	دانش‌آموزان می‌توانند با استفاده از تخته‌های سفید مجازی، اشتراک‌گذاری فایل و ایجاد اسناد مشترک، ایده‌ها را به اشتراک بگذارند.	جلسات گروهی کوچک در حین یا خارج از زمان برنامه‌ریزی شده کلاس به‌وسیله تخته‌های کلاسی مجازی (به منظور طوفان فکری) برگزار می‌شوند.	جلسات گروهی حضوری در خارج از زمان برنامه‌ریزی شده کلاس، با ابزارهای برخط، مانند تخته کلاسی یا تابلوهای اعلانات، پوشه‌ها و حافظه‌های مشترک و اسناد مشترک پشتیبانی می‌شوند.
سنجش ^{۱۴}	برخط ناهم‌زمان	برخط هم‌زمان	شخصی
تکوینی^{۱۵}	دانش‌آموزان از فهرست‌های وارسی برای درک مطلب استفاده می‌کنند؛ چه در قالب آزمون‌ها یا سؤالات تعیین‌شده در ویدئوها، تا درک خود را بسنجند و تصورات اشتباه را متوجه شوند.	مربیان از نظرسنجی‌ها و اسناد مشارکتی که در طول بحث‌های گروهی ایجاد شده‌اند استفاده می‌کنند تا به دانش‌آموزان کمک کنند درک خود را بررسی کنند. مربی همچنین بر اساس پاسخ‌های شفاهی یا نوشتاری دانش‌آموز، بازخورد سازنده را به دانش‌آموزان ارائه می‌دهد.	مربیان از نظرسنجی‌ها و اسناد مشترک ایجاد شده در طول بحث‌های گروهی برای کمک به دانش‌آموزان برای بررسی درک خود استفاده می‌کنند. مربی همچنین بر اساس پاسخ‌های شفاهی یا نوشتاری دانش‌آموزان، بازخوردهای سازنده‌ای به آن‌ها می‌دهد.
پایانی^{۱۶}	دانش‌آموزان پروژه‌ها، ارائه‌ها یا مقالات را از طریق تکلیف تکمیل و ارسال می‌کنند. اگر دوره‌ها شامل امتحان شوند، دانش‌آموزان می‌توانند آن را به صورت برخط در بسترهای از پیش تعیین شده کامل کنند.	دانش‌آموزان ارائه‌های نهایی یا یافته‌های تحقیقاتی را از طریق برنامه‌های ارتباطی برخط ارائه می‌کنند. اگر دوره‌ها شامل امتحان باشد، دانش‌آموزان می‌توانند آن را در یک دوره زمان‌بندی شده کامل کنند. همچنین می‌توانند مقالات به‌صورت ناهم‌زمان از طریق بسترهای از پیش تعیین شده کانوا ارسال کنند.	دانش‌آموزان تکلیف نهایی را به هم‌کلاسی‌ها و مربی خود ارائه می‌دهند یا در یک امتحان پایانی زمان‌بندی شده، روی کاغذ یا رایانه شرکت می‌کنند.

بهبود تجربه یادگیری در آموزش هیبریدی

در استفاده از مدل تدریس هیبریدی مزایای زیادی وجود دارد و اکثر معلمان با این موضوع موافق هستند؛ اما فقط با پشتیبانی، ابزار و راهبردهای مناسب.

بهترین شیوه‌های آموزشی را انتخاب و از درس‌های ویدئویی برای حمایت از آن‌ها استفاده کنید

در مدل هیبریدی، ویدئو در همه شکل‌هایش برای موفقیت بسیار مهم است. می‌دانیم که معلمان هنوز از اثربخشی ویدئوها و پخش‌های زنده اطمینان ندارند. قبل از همه‌گیری، بیشتر ما با کلاس‌های حضوری آشنا بودیم، در حالی که تعداد کمی از معلمان در مدیریت از راه دور دانش‌آموزان، تجربه قابل توجهی داشتند، چه رسد به اینکه با هر دو گروه در مدلی ترکیبی کار کنند.

همان‌طور که ایجاد محتوای درس ویدئویی برای تقویت آموزش‌ها را شروع می‌کنید، بهترین شیوه‌های پخش صفحه نمایش را دنبال کنید. هر ویدئو باید با یک هدف یادگیری روشن آغاز شود و دارای شروع، وسط و پایان باشد. در تولید محتوا، به منظور جلب توجه، به درستی و به میزان مناسبی از یادداشت‌ها، متن انتخاب شده، نقاشی‌ها و تصویرها استفاده کنید، زیرا این کار درک یادگیری را افزایش می‌دهد. همچنین، ویدئوها باید جذاب و دارای طول مناسب سطح کلاس شما باشند تا توجه دانش‌آموزان را حفظ کنند (Bulow, 2022). سعی کنید درس‌های ویدئویی طولانی‌تر را به بخش‌های کوتاه و جذاب تقسیم کنید.

یادگیری دانش‌آموزان را با ارزشیابی شخصی‌سازی کنید

معلمان باید معیارهای ارزشیابی را در نظر داشته باشند تا دقیقاً بدانند هر دانش‌آموز از کجا شروع می‌کند و در پایان درس چقدر پیشرفت کرده است. این موضوع ممکن است شامل بررسی نمرات یا زمان برای تکمیل تکالیف و همچنین ارزشیابی مهارت‌ها و مفاهیم باشد. این امر به برنامه‌ریزی آموزش‌های آینده و شخصی‌سازی محتوا برای هر دانش‌آموز کمک می‌کند.

دانش‌آموزان برخط و دانش‌آموزان حضوری را تشویق کنید با یکدیگر مشارکت کنند

در ابتدا این واقعیت که برخی از دانش‌آموزان در روزهای خاصی در خانه هستند، در حالی که برخی دیگر در کلاس درس با شما هستند، ممکن است چالش یا مانع به نظر

برسد، اما شما می‌توانید از این قالب منحصر به فرد به نفع خود استفاده کنید. محتوای تعاملی برخط باید جزو کلیدی دوره‌های هیبریدی باشد و باید مطمئن شوید که بحث‌های برخط شامل هر دو گروه می‌شوند. انجام این کار دانش‌آموزان برخط را پاسخ‌گو نگه می‌دارد و به دانش‌آموزان اجازه می‌دهد در کار گروهی مشارکت کنند (Potter, 2015).

از ابزارهای تعاملی برای تقویت این سبک استفاده کنید

از ترکیب ابزارهای تعاملی، برنامه‌ها و فناوری یادگیری برای بهبود کلاس درس خود استفاده کنید. از این ابزارها می‌توان در خانه یا کلاس استفاده کرد تا دانش‌آموزان بدون توجه به جایی که هستند، تعامل داشته باشند، در بحث‌های کلاسی شرکت کنند و سؤالات خود را بپرسند. علاوه بر این، تسلط بر این ابزارها، مهارت‌های مهم توسعه حرفه‌ای را به دانش‌آموزان می‌آموزد و در استفاده و کاربست فناوری به آن‌ها کمک می‌کند (Wang, Liu, Wang & Tian, 2022).

پی‌نوشت‌ها

1. Hybrid
2. Learning Activit
3. Asynchronous Online Mode
4. Synchronous Online Mode
5. In-Person Mode
6. Discussion
7. Simulation/Experiential Learning
8. Collaborative Reading
9. نوعی راهبرد یادگیری مشارکتی است که به هر دانش‌آموز در هر گروه امکان می‌دهد در یک جنبه از موضوع تخصص داشته باشد، به عنوان مثال، گروهی درباره زیستگاه حیوانات و گروهی دیگر درباره شکارچیان حیوانات مطالعه می‌کنند.
10. Whole-Class Reflection
11. PollEverywhere
12. Coaching
13. Group Projects
14. Assessment Type
15. Formative
16. Summative

منابع

1. Bulow, M. W. (2022). Designing synchronous hybrid learning spaces: Challenges and opportunities. *Hybrid learning spaces*, 135-163.
2. Gordon, J. A., Barnes, C. M., & Martin, K. J. (2009). Undergraduate research methods: Does size matter? A look at the attitudes and outcomes of students in a hybrid class format versus a traditional class format. *Journal of Criminal Justice Education*, 20(3), 227-248.
3. Potter, J. (2015). Applying a Hybrid Model: Can It Enhance Student Learning Outcomes?. *Journal of Instructional Pedagogies*, 17.
4. Saichae, K. (2020). Blended, flipped, and hybrid learning: Definitions, developments, and directions. *New Directions for Teaching and Learning*, 2020(164), 95-104.
5. University of Washington. (2023, 22 July). Designing Hybrid Experiences: Example Learning Activities and Tools. <https://www.education.uw.edu/technologycenter/hybrid-learning-environments/designing-hybrid-experiences-example-learning-activities-and-tools/>
6. Wang, X., Liu, T., Wang, J., & Tian, J. (2022). Understanding learner continuance intention: a comparison of live video learning, pre-recorded video learning and hybrid video learning in COVID-19 pandemic. *International Journal of Human-Computer Interaction*, 38(3), 263-281.